

Enda vägen framåt är minskad konsumtion

Jag har jag sett en hel del gamla foton från Nordstan. På den tiden, då det var hamnkvarter med ruffiga hus där emigranterna passerade på väg mot båten till Amerika. Som barn har jag minnen av en enda jättelik byggarbetsarbetsplats från Brunnsparken till Lilla Bommen och när jag gick i gymnasiet i början på 70-talet tog vi ibland en tur på rasten till det då nyöppnade Nordstan.

Idag är detta köptempel Skandinaviens största inomhusgalleria med 100 000 kunder varje dag. Nu i december med julmarknad på inomhustorget är det ännu fler som trängs bland drejade tekoppar, tomtar i tyg, tomtar i glas och tomtar av keramik.

Jones Lang LaSalle är ett internationellt analysföretag med fokus på fastighetsmarknaden och i en färsk rapport ser de Sverige som ett mönsterland med väl utvecklad shopping. Inte nog med att vi har varit tidigt ute med att bygga stora köpcentra. Enligt dessa skarpa analytiker, som studerat detta noga och kan jämföra med andra länder, har vi anammat shopping inte bara som något vi gör för att tillfredställa materiella behov, utan också som ett sätt att leva. Vi ser köpcentrat inte bara som en handelsplats. Det har också blivit en plats för förströelse och ett ställe att umgås på.

Inte nog med att vi är bra på att shoppa, vi har också mycket plats på oss för detta nöje. I Sverige har vi begåvats med nästan dubbelt så stor affärsyta per capita som genomsnittet i Europa.

Om fastighetsanalytikerna har sina ögon att se med, så har nationalekonomerna en annan blick. När de talar om konsumtionsutrymme är det inte uttryckt i kvadratmeter utan som ett utrymme i plånboken.

I tidskriften Ekonomisk Debatt läser jag om ett möte med ledande nationalekonomer som analyserade klimatförändringarna och dess eventuella följder för ekonomin.

Bortsett från att de var minst sagt klimatskeptiska och bland annat sa att "ekonomin alltid har frodats när det har blivit något varmare" noterar jag vad de såg som det riktigt stora hotet, nämligen skador i form av förlorade konsumtionsenheter. I dessa ekonomers världsbild är det alltså inte risken för ekosystem, översvämningar eller oväder som oroar utan att vi inte skulle kunna konsumera riktigt lika mycket som vi gör idag.

Men oavsett vad fastighetsanalytiker och nationalekonomer säger: att vi löser några verkliga problem genom att konsumera mer låter lite för bra och för enkelt för att vara sant.

Gör gärna ett försök att för ett barn förklara varför det är så viktigt att vi konsumerar. Att samhället mår bra av att vi köper allt mer, och att det finns vuxna som gillar att andra köper saker. Och det har ingen betydelse om det är några roliga leksaker, bara de är tillräckligt många och helst riktigt dyra.

Om du inte lyckas, betyder det inte att du är en dålig pedagog. Det är nog snarast ett tecken på att barn många gånger är väl så kloka som vi vuxna.

Själv kommer jag säkert att handla några julklappar och när den värsta julrushen har lagt sig ger jag mig nog ut för att köpa ett par nya skor. Jag har inget dåligt samvete för det, men jag inbillar mig inte att vi löser några grundläggande problem genom att shoppa. Tvärtom, i längden är det ingen tvekan: enda vägen framåt går längs en slingrig stig där vi konsumerar allt mindre. Och egentligen är det inget att sörja. Det finns väldigt mycket roligare saker att göra än att tillbringa söndagen i Nordstan.

Stellan Tengroth